

Broj sudija u Građanskom odeljenju Apelacionog suda u Novom Sadu skoro je dvostruko veći nego u Krivičnom, kod približno istog broja predmeta. Možda je to bilo i racionalno na početku rada Apelacije, ali očigledno je da više nije. Sigurno je da treba povećati broj sudija u krivičnoj materiji, najavljuje novi v. f. predsednika Apelacionog suda u Novom Sadu Novica Peković.

Novosadski sudovi uvek su bili među vodećim u zemlji, da li ta ocena stoji i danas?

- To je kompleksno pitanje i zato odgovor nije jednostavan. Sudije nekog suda mogu biti uspešne -efikasne i ažurne, ali da istovremeno sudovi to nisu. To može biti zbog nedovoljnog broja sudija predviđenih sistematizacijom, ali i zbog propusta u rukovođenju. Evo primera. U prošloj godini sudije u Krivičnom odeljenju Apelacionog suda u Novom Sadu u odnosu na ostala tri apelaciona suda imaju najviše prosečno mesečno rešenih predmeta u klasičnoj žalbenoj materiji, ali istovremeno su rezultati tog Odeljenja na nivou Suda i uopšte vrlo nepovoljni. Veliki je broj starih predmeta ostao u radu, a veliki je broj predmeta i pojedinačno po sudiji u radu. Istovremeno, Građansko odeljenje Apelacionog suda u Novom Sadu je veoma uspešno i na nivou suda i uopšte u ukupnoj ažurnosti.

Da li ste imali dovoljno vremena da se upoznate sa radom sudija novosadskog Apelacionog suda i kakvo stanje ste zatekli?

- Moram reći da tu ne može biti nikakvih iznenađenja. Rad svih sudova u Srbiji je transparentan i podložan kontroli javnosti. Na primer, na području Apelacionog suda u Novom Sadu za poslednje tri godine bilo je 553 pritužbi, od toga je kao osnovano ocenjeno 60. O tome se za svaku pojedinačnu pritužbu i ishod po istoj obaveštava i Vrhovni kasacioni sud i Ministarstvo pravde. U Apelacionom sudu sam naišao na korektan prijem, moj prethodnik Slobodan Nadrljanski je izrazio zadovoljstvo mojim dolaskom. Očekujem pomoć od njega i zato sa ga odredio za zamenika, kao i sudiju Jelicu Kerkez Bojanić, koja je bila zamenik i ranije.

Građanima, u najmanju ruku, frapantno zvuči podatak da sudski postupci u Srbiji prosečno traju 9,6 godina.

- Taj prosek je rezultat rada i sudova sa područja Apelacionog suda u Novom Sadu. Složićemo se da to nije rešavanje predmeta u razumnom roku i ukazuje da se radi o nedovoljnom broju sudija. S druge strane moramo raditi i bolje i kvalitetnije, ali i obezbediti i materijalne i smeštajne uslove za rad sudova. Osim toga, građani u Srbiji nisu zadovoljni radom sudova a i Evropska unija traži takav sudski rad koji će biti zasnovan na vladavini prava. Zato moramo učiniti mnogo toga u pravosuđu da bismo trasirali put ka EU. Tek kad to ostvarimo, moći ćemo da kažemo da smo uspešni.

Vrhovni savet sudstva upravo objavio kriterijume za vrednovanje rada sudija. Da li će to podići kvalitet rada i ažurnost?

- To je kao da me pitate - sada imamo kriterijume za izbor tenisera u reprezentaciju Srbije, da li će to podići njen kvalitet? Pa neće, ako ne igra Novak Đoković. To znači da se kvalitetan sudija stvara svakodnevnim i upornim radom, a ne kriterijumima. Kriterijumi za vrednovanje rada sudija treba samo da omoguće da se prepoznaju najbolje sudije. Treba iznalaziti načine za stvaranje kvalitetnih sudija. Tu se otvaraju mnoge mogućnosti i to mora biti trajan proces.

Da li je odredba po kojoj Komisija za vrednovanje rada VSS razgovara sa sudijom i o tome pravi zapisnik u suprotnosti sa načelom da su sudije nezavisne u svom radu?

- Time se, verujem, u Nacrtu ovih merila htelo da se sudiji omogući da bude upoznat sa činjenicama i okolnostima koje će poslužiti kao osnova za vrednovanje njegovog rada. S druge strane može biti sporno za stranke ko će im suditi. Neće im biti svejedno da li u njihovom predmetu postupa sudija koji se manje ističe od nekog drugog.

Koliko nas je unazadila reforma pravosuđa u organizacionom smislu?

- Mnogo. Ne znam ko je smeo da se usudi da ovako eksperimentiše. To sigurno nije uradilo pravosuđe. Ustav je samo promenio naziv dotadašnjeg Vrhovnog suda Srbije u Vrhovni kasacioni sud i time stvorio osnovu da se pristupi preispitivanju kadrovskih rešenja u dotadašnjem VSS. Međutim, cilj svih ciljeva u takozvanoj reformi pravosuđa bio je

stvaranje pokornog i zavisnog sudstva. Brana tome su bila postojeća zakonska i ustavna rešenja o stalnosti sudijske funkcije. Zato se pristupilo promeni naziva dotadašnjih sudova, samo da bi se stvorio privid da su u pitanju novi sudovi, a da su stari ukinuti. To je otvorilo put izboru „svojih“ sudija. Prema tome, reforma u organizacionom smislu je iznuđena posledica i izvedena je preko noći u jednom kabinetu izvršne vlasti. A zatim su svom snagom pokušali da izvedu privatizaciju sudstva kroz personalne reforme. Na sreću to je sprečeno uz pomoć EU, ali su katastrofalne posledice po budžet Srbije i vladavinu prava ostale.

Zašto ste se našli u nemilosti vrha pravosuđa i zašto ste ostali bez posla pre tri godine?

- Nisam ja bio u nemilosti vrha pravosuđa, jer su moje razrešene kolege iz tadašnjeg Krivičnog odeljenja VSS i ja bili na vrhu pravosuđa po svemu. Naša superiornost u primeni prava zasmetala je tadašnjim liderima u izvršnoj vlasti i odluka o našem razrešenju je doneta je opet u jednom kabinetu izvan pravosuđa, a sa tim su najbolje upoznati članovi prvog sastava Visokog saveta sudstva. Mi smo bili u veću za ratne zločine u VSS i svi smo razrešeni. Ambasador jedne moćne zemlje sa zapada je slao telegrame sa izveštajem da je zabrinut što VSS često ukida presude za ratne zločine, a tužilac za ratne zločine daje izjavu za medije da je bivši VSS bio sedište "antihaškog lobija". Mislim da je taj tužilac posle presude Haškog tribunala u slučaju Gotovina promenio mišljenje.

Ako su to bili uzroci, šta je bio povod za Vaše razrešenje?

- Bile su to gnusne laži, a leže u tome što sam od svog sada pokojnog prijatelja Jovana Stankovića određen kao njegov testamentalni naslednik. On je u testamentu naveo motive za taj čin, koji nemaju nikakve veze sa vršenjem moje sudijske funkcije. Taj testament je prošao sudsku proceduru i ostao je na snazi. Poštuju ga i zakonski naslednici, ali ostaviočevu volju nije poštovao prvi saziv VSS, po nalogu svojih mentora. Ukazivao sam da Ustav jemči pravo na nasleđivanje kada je sve u skladu sa zakonom i da je to tako u mom slučaju. Osim toga, kako može da bude razlog za razrešenje to što vršite pravo koje vam garantuje Ustav, a to je da sam se prihvatio nasleđivanja. U tome je moj propust po VSS, jer im je sve to simptomatično, a da nisu prethodno utvrdili u čemu sam to ja pogrešio i da li je to razlog za razrešenje i po kom propisu.

Javnosti je ipak, takođe u vezi sa vašim razrešenjem, više poznat događaj sa predsednikom Haškog tribunala Patrikom Robinsonom, koga ste, pošto je sa Jamajike, na jednom prijemu u šali pitali koliko trči na sto metara?

- Da. Smatrali su da sam uvredio sudiju Robinsona, što je takođe obična laž. Upoznao sam samog Robinsona sa tim detaljima, a on mi je odgovorio da je to zaista neistina. Takođe, uverio me da nemam razloga da mu se za bilo šta izvinjavam, pogotovo što je u Beogradu uživao u besprekornom gostoprimstvu. U pismu je čak izneo i detalje sa zajedničke plovidbe Dunavom. Osim toga, verujem da je Robinson obavestio nadležne o pravosudnoj reformi u Srbiji, što je sigurno imalo uticaja na formiranje stava tela u EU. Na kraju, čak je i novi saziv VSS uočava ovu glupost za navodnom uvredom sudije Robinsona i usvojio moj prigovor.

Da li je u postupku reizbora sudija pre tri godine VSS koristio podatke bezbednosnih agencija?

- Pa, oni sami su rekli da jesu. Čak je to i konstatovano na jednom od zapisnika DVT. Taj zapisnik je dostupan javnosti. I tadašnja ministarka je o tome govorila, kao i Nata Mesarović, doduše ova potonja u privatnim razgovorima.

Da li vrh pravosuđa deli mišljenje građana o visokom stepenu korupcije?

- Vrh pravosuđa ne samo da deli to mišljenje nego je i sad, a biće i uvek, nosilac borbe protiv korupcije. Sudovima je to i Ustavom i zakonom utvrđena nadležnost. Bez uspešnog pravosuđa nema uspešne borbe protiv korupcije. Ceo svoj radni vek sam proveo u sudnici i u borbi sa svakim oblikom kriminala, takođe i mnoge moje kolege, koje su i sada u vrhu pravosuđa. Naše karijere su čiste i bistre. Pa da nije tako, verovatno bi VSS našao neke druge, manje glupe razloge za naša razrešenja, od onih navedenih.

Da li su novosadski sudovi spremni da prate najavljenju borbu protiv korupcije i kriminala uopšte?

- Na području Apelacionog suda u Novom Sadu velika većina sudija je stručna i kvalitetna. Sudski postupak je tako uređen da nema prostora za arbitrarnost i samovolju u presuđivanju a da od toga nema zaštite. U

jednom krivičnom postupku od početka pa do njegovog kraja učestvuje najmanje 12 sudija u različitim instancama. Teško je sve njih udaljiti od istine a da ne bude to primećeno. Optimista sam jer kod izvršne vlasti postoji ta odlučnost da se sa borbom protiv korupcije ide do nulte tolerancije. Sudovi će u tome biti na visini zadatka.

Da li Vam smeta što ćete biti vršilac funkcije predsednika Apelacionog suda i kad će srpski sudovi konačno dobiti predsednike?

Ne. Ja ne vidim funkciju predsednika tako. On bi morao u svom sudu da bude prvi među jednakima i da ga biraju sudije tog suda, kao što to čini Ustavni sud. Ovako, toj funkciji dajemo prizvuk političke jer ga bira Skupština Republike Srbije. Na taj način predsednik suda postaje neka vrsta veze između izvršne i sudske vlasti. Državna korupcija u vidu nagrađivanja funkcijama može da bude jednako pogubna kao i ona druga. To treba sprečiti. Ovu funkciju mogu da napustim kad god hoću i u tome je moja snaga naspram onog v. f. i izvršne vlasti. Jer, kako jednom neko reče: "Od svake partije draža mi je istina". Istina je u mojoj karijeri bila moje najjače obezbeđenje i najdraža partija. Ipak odgovoriću vam i na poslednje pitanje - očekuje se da do kraja godine bude okončan izbor predsednika sudova u Srbiji.